СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗА[ПО]МОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 147. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 26-го червня, 1937 VOL. XLV. No. 147. Jersey City, N. J., Saturday, June 26, 1937. THREE CENTS

СТАЛЕВІ БАРОНИ ЗНОВ ВІДКИДАЮТЬ ПРОЄКТИ ПЕРЕГОВОРІВ

КЛІВЛЕНД (Огайо). — Сталева Рада Посередництва знов кликала чотири великі сталеві підприємства, діткнені страйком робітників, на конференцію з представниками страйкарів, але сталеві підприємства знов заявили, що вони на ніякі конференції зо страйкарами не підуть.

Уряди підприємств „Републик Стіл Корпорейшен" та „Йонгставн Шіт енд Тюб Компані" заявили, що вони можуть говорити з Радою, але не з представниками Комітету Промислової Организації.

ЕРЛ ВІДКЛИКАЄ ВИЙМКОВИЙ СТАН У ДЖАНСТАВНІ.

ДЖАНСТАВН (Па.). — Губернатор Ерл зніс виїмковий стан у цьому місті, котрий він завів був минулої суботи.

Сталеве підприємство „Бетлегем Стіл Корпорейшен" заявляє, що, не зважаючи на це зарядження губернатора, воно не буде могти відкрити відразу наново нормальних робіт у фабриці Камбрія.

„РЕПОБЛИК СТІЛ КОРПОРЕЙШЕН" НЕ ПІДПИШЕ УГОДИ З КОМІТЕТОМ.

ВАШИНГТОН. — Том Ґерднер, предсідник ради підприємства „Репоблик Стіл Корпорейшен", ставав тут на переслухання перед сенатським комітетом для почтових справ і підчас зізнань заявив, що його підприємство ніколи не підпише угоди з Комітетом Промислової Организації.

Він називав Комітет невідповідальним, рекетірським, напасним, комуністичним тілом, а потім називав Филипа Морея з цього Комітету брехуном, а сенатора Гофія неуком.

ДАЛІ РОЗКРИВАЮТЬ ПОДАТКОВІ УХИЛИ.

ВАШИНГТОН. — Департамент скарбу передав конґресовому комітетові для розсліду податкових ухилів імена 67 великих багачів, що для ухилення від плачення податків федеральному урядові організували спеціяльні підприємства.

Уряд не каже, що таке организування безправне, але каже, що через це уряд утратив грубі міліони в незаплачених податках. Між згаданими урядом багачами є члени родини Мелонів; Томас Ламонт, спільник Морґана; Говарди, власники газет; Дю Понти та Раскоб, директор Генеральної Моторової Компанії.

ВЕЛИКА СПЕКА НА ЗАХОДІ.

ШІКАГО. — З великих рівнин Тексасу тягне в напрямі Великих Озер сильна спека. В Шікаґо температура досягнула в четвер 97 ступнів Фаренгайта, в Шенандоа, Айова, 107, а в Де Мойн 99. Через спеку згинули в Шікаґо 7 осіб.

ФАРМЕРИ НАРІКАЮТЬ НА БРАК РОБІТНИКІВ.

ГАМОНТОН (Ню Джерзі). — Фармери з повітів Борлинґтон, Кемден і Атлантик, що займаються управою ягід, кажуть, що на селах відчувається тепер недостача фармерських робітників. Фармери віднеслися до „Адміністрації Поступу Праць" за робітниками.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В БРАЗИЛІЇ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — На підміський поїзд Центральної Бразилійської Залізниці, повний робітників, що їхали на роботу, наїхав інший поїзд. У катастрофі згинули на місці 5 людей, 20 вийшли з тяжкими ранами, а 98 з легкими.

КОНФЕРЕНЦІЯ РУЗВЕЛТА З ВАН ЗЕЛЯНДОМ.

ВАШИНГТОН. — З Білого Дому подано, що президент відбув з бельгійським премієром Ван Зеляндом конференцію, на котрій говорено про торговельну політику. Заява каже, що оба вони згодилися на потребу ліберальнішої торговельної обміни між державами та на потребу миру.

Ван Зелянд відбув потім дві конференції з секретарем стейту, Корделом Голом.

ВИДЕРЖАВ НЕБУВАЛИЙ УДАР ГРОМОВИНИ.

НЮ ЙОРК. — Френк Бравн, 28-літній технік проміння „екс" у шпиталі Белвю, попав припадково під електричний ток сили 75,000 вольт. Не зважаючи на те, що цей ток переходив крізь його тіло кілька мінут, Бравн вийшов з пригоди живий. Одначе він має руки сильно попечені.

ПРИДУМАЛИ ПРОМІННЯ ДО ОЧИЩУВАННЯ ПОВІТРЯ.

БОСТОН. — На зборах лікарів представляли вчені Гарвардського університету висліди своїх розслідів над уживанням позафіялкового проміння для очищування повітря з зарязків усяких недуг. Учені роблять уже ці розсліди пять літ. Як їм удасться довести їх до успішного закінчення, вони певні, що число занедужань на недуги, що дістаються в тіло носом і горлом, значно зменшиться.

ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ ПІДЧАС БРАНКИ.

На день 13. квітня ц. р. покликано до Янова коло Львова перед бранкову комісію двацятьох українських хлопців із Мшани. Від усіх вимагали говорити „урядовою мовою", але всі вони відповідали тільки по українськи. У висліді одного з них, Михайла Модлу із Мшани, що 18. травня мав здавати матуру, предсідник комісії звелів арештувати і з місця присуджено йому 21 днів арешту та відставлено до судового арешту в Янові.

В ПОЛЬЩІ БРАК ЛІКАРІВ.

Варшавське міністерство освіти звернулося до Начальної Лікарської Палати, щоб заявилася в справі збільшення числа студентів на лікарських виділах університетів та збільшення числа нострифікацій лікарських дипльомів. Міністерство стверджує, що в Польщі прибуває рік-річно коло 400 лікарів, а це не заспокоює потреб населення.

ТРАГЕДІЯ РЕЕМІГРАНТА.

До села Шкляри, сяніцького повіту, вернувся Іван Шипак із Канади, де провів сім літ. За кілька днів знайшли його повішеного у власній хаті. Спершу думали, що він сам відобрав собі життя. Але згодом впало підозріння на його жінку та її любовника Андрія Котиса, що вийшов недавно із вязниці, яку відсидів за вбивство. Жінку та Котиса арештували. Ексгумація тіла небіжчика виказала, що його повісили.

НА КАРУ СМЕРТИ.

Перед військовим судом у Кракові станув 26-літній Єжи Ваврох, шлюсарський помічник зі Семянович, що в травні м. р. втік з війська до Німеччини. За якийсь час він вернувся до краю й в околиці Коморович, при помочі своєї нареченої, затягнув до ліса й убив німецького горожанина Ю. Фляйшера, щоб забрати йому документи. Суд засудив Вавроха на кару смерти через розетріл. Оборонець заповів касацію.

КАНАЛ СЯН-ДНІСТЕР.

У звязку з проектом будови каналу Сян-Дністер і злуки Балтійського моря з Чорним міська рада в Рудках вибрала комісію, що має занятися тою справою. Між іншим увійшла в порозуміння з місцевим староством, яке поставилося прихильно до її заходів. Простудіовано передвоєнні проекти будови каналу Висла-Дністер і притягнено до акції повітовий виділ. Крім того мешканці громади Яремкова звернулися до рудецького старости Сарнецького з домаганням, щоб якнайскорше розпочав будову каналу, обіцюючи 500 днів безплатної праці. В неділю, 23. травня, відбулося коло Рудок, де знаходиться водний діл Балтійського і Чорного моря, врочистість символічної злуки води обох морей при участи урядових чинників. Як бачимо, справі пробують надати політичну закраску.

ПРИСУД НА БІЛОРУСЬКОГО РЕДАКТОРА.

Виленський окружний суд засудив білоруського студента Склубовського за одну статтю „Нашої Волі", якої був редактором, на 6 місяців твердині.

ПРИГОДА НІМЕЦЬКОГО ЛІТАКА.

В околиці голяндської місцевости Дієвкерк осів поневільно німецький літак. Коли хотів знов піднятися в повітря, зударився з самоходом, при чому погиб один селянин. Жандарми, що арештували пільота, врятували його з трудом перед самосудом місцевого населення.

375 ТИСЯЧ БЕЗРОБІТНИХ У ПОЛЬЩІ.

Як звідомляє статистичний уряд, в дні 15. травня ц. р. було на терені Польщі 375,165 зареєстрованих безробітних. В першій половині травня ц. р. число безробітних зменшилося на 41,453 осіб. Статистика, як звичайно, має на увазі тільки безробітних по більших містах.

БЕШКЕТИ В ГЕРМАНОВІ.

В селі Германові коло Львова Дмитро Сас і Іван Музика вчинили бучу в читальні „Просвіти". Вони вибили шиби в вікнах читальні й кооперативи та поломили обстанову, а вкінці побили до крови голову читальні Миколу Сікору. Одного з них пробив вилами у власній обороні голова.

ПІДЗЕМНА ВІЛЛЯ.

Німецький архитект Отон фон Курслінґ викінчив у Бадені, недалеко від французького кордону, будову підземної „протиповітряної" віллі, яка не боїться ні артилерійського обстрілу, ні бомб, ні літаків.

Ця вілля — велитенська будівля, яка має 200 просторих кімнат. Кімнати розложені на кількох поверхах у глибині 30—45 м. під землею. Середину віллі освітлюють дивним штучним світлом, яке дає зовсім враження денного. Джерела світла уміщені не в кімнатах а знадвору, поза стінами, за окремими вітражами. Із віллі вистає на поверхню землі кілька перископів. Підчас війни могтимуть мешканці підземної віллі у своїх постелях приглядатися наступові тенків, військовим операціям і т. д. Вентиляція ідеальна, бо в підземельних кімнатах буде завжди чистий і свіжий воздух. Внутрішнє уладження віллі також незвичайне. Ліжка побудовані з бетону в стінних заглибах. Із цементу зроблені теж столи і столики. Дверей нема ніде. З кімнати до кімнати можна переходити лиш крізь залізне пружинове сховище у стіні. Одна кімната призначена на гімнастичну салю. У віллі є теж 4 лазнички. В середині вималювана ціла вілля рожевою фарбою, щоб штучне світло не дражнило очей.

Фон Курслінґ запевняє, що в підземній віллі можна буде вести зовсім правильне й здорове життя. При будові брали під увагу всі вимоги гигієни. Будова підземної віллі коштувала всього 8 міліонів франків.

ПОЛЬСЬКИЙ ГОЛОС ПРО АРХИПЕНКА.

Варшавський „Курер" Поранни" з 7. червня подає статтю про творчість українського мистця Олександра Архипенка. Стаття написана дуже прихильно і прикрашена знимками двох різьб Архипенка.

НОВІ МАЄТКИ НА ЛІЦИТАЦІЇ.

Кредитове Т-во Земське у Львові пустило на ліцитацію такі маєтки: Чехи, Опліцко Монастирок і Поникви, пов. Броди, власности А. і М. Бохенських; Бичківці, пов. Чортків, власність В. Целецького; Милівці, пов. Чортків, власність К. Ґернінґера; Крукеничі, пов. Мостиська, власність І. Страшевського; Рожнів і Радоєвичі, пов. Броди, власність Й. Стадніцької; Маґерів, пов. Рава Руська, власність І. Еменського; Верчани, пов. Стрий, власність Бруніцького; Денисів Великий, пов. Тернопіль, власність Уейського; Перківці, пов. Броди, власність Малаховської; Пітричі, пов. Підволочиська, власність С. Солянського. Ліцитація цих маєтків відбудеться від 16. до 25. червня ц. р.

СХОПИЛИ ВБИВНИКІВ ЯСІНСЬКИХ.

Польська преса повідомляє: Поліція станиславівського воєвідства схопила на терені рогатинського повіту вбивників родини Ясінських, власників Белзця під Золочевом. Ближчі подробиці скриває ще тайна слідства.

ЗАМІСЦЬ РЕЛІГІЇ СЕКТАРСТВО.

„Комсомольська Правда" обмірковує справу советської молоді, що замісць пристати беззастережно до безбожницької акції, належить до ріжних сект. Великий процент віруючої молоді знаходиться на селі, але багато її також у місті. Сектарі дієтаються до комсомольських організацій та шкіл. Найбільше поширені секти менонітів, староообрядців, скопців, духоборів, квакрів, адвентистів і танцбрудерів (серед надволжанських німців). Бабтисти й евангелики, на думку сталінівців, це переважно троцькісти.

ВБИВНИК ВОЙКОВА 6-ГО ЛИПНЯ Ц. Р. БУДЕ НА ВОЛІ.

Оборону Бориса Коверди, вбивника советського посла в Варшаві, Войкова, повідомили про реченець, коли Коверда покине мури вязниці в Грудзьондзі. Буде це 6. липня ц. р. Тоді якраз промине 10 літ тяжкої вязниці, що її відсидів Коверда. Його засудили були на 15 літ вязниці, а з часом змінили цю кару на 10 літ.

ГІМНАЗИСТИ ПОШИРЮВАЛИ ФАЛЬШИВІ МОНЕТИ.

В окружнім суді у Львові ведеться карний процес проти 7 учнів вселюдної школи й гімназії від 12—16 літ, обвинувачених за те, що пускали в обіг фальсифікати 5 і 1-злотівок, а також фальсифікати 50 грошів. Розправу ведуть при замкнених дверях.

В ПОЛЬЩІ НЕ ДАЮТЬ ДОЗВОЛУ НА „СВЯТА МАТЕРИ"

БЕРЕЖАНИ (Галичина). — Польське староство в Бережанах не дозволило українській молоді в селі Плотича влаштувати „Свято Матери". Вже від довшого часу це староство не дозволяє на ніяку культурну працю по українських селах. Не вільно навіть уладжувати забави на дохід церкви. А так було в селі Вербові. Не дозволено в Стриганцях на концерт у честь І. Франка. І заборонено таки в самих Бережанах відбути фестин. Таке саме діється з проханням громад за дозвіл уладити свято в память Шевченка чи „Свято Крут".

ПОЛЬСЬКІ КОЛЬОНІСТИ НА ВОЛИНІ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ.

РІВНЕ (Волинь). — Поляки-кольоністи, переслані за допомогою польського уряду з корінної Польщі на волинські українські землі, влаштували зїзд кольоністів. На нім стверджено, що кольоністи вже зростають у силу. Ухвалено теж резолюції, в яких домагаються кольоністи від польського уряду ще більшої помочі й охорони перед українським населенням, щоб тим чином лекше „зміцнити польський елемент на Волині".

„СТШЕЛЬЦИ" ЗАМКНУЛИ ЦЕРКВУ.

ПЕРЕМИШЛЬ. — Часопис „Український Бескид" подає новинку під заголовком „Не дають молитися". І описує в ній подію, яка сталася в українськім селі Слухині коло Хирова. До цього села прибув у перший день Великодніх Свят о. декан Ольшанський, щоб відправити Службу Божу і посвятити паски. Та гурт місцевих „стшельців" замкнув церкву і не допустив до неї священика, мовлячи, що це „польський дім божий, а не український". Справа опинилася в суді. Ось таке сталося в українськім селі, де здавендавна існує тільки українська церква, бо костела нема.

НАЙБІЛЬШЕ НАШЕ ЛИХО—МІШАНІ ПОДРУЖЖЯ.

ЛЬВІВ. — Так пише Г. Марусин у львівському „Ділі", приглядаючись до нашого міщанства у Львові. Читаємо там таке: „Вийде українка за поляка, то він не піде ніколи за нею і не змінить обряду, тільки вона зміняє свій обряд і переходить на латинське. Ожениться українець з полькою, то він іде за нею і переходить на латинське. На тисячу може трапитись один випадок, що полька піде за українця на його обряд, а щоб поляк пішов за українкою на її обряд — то такого випадку я ще не бачив". А, як відомо, в Галичині зміна обряду є рівнозначна зо зміною національности.

СОВЄТИ ПОТРЯСЕНІ В ОСНОВАХ.

МОСКВА. — До такого висновку приходить Гаролд Дені, кореспондент „Ди Ню Йорк Таймс". Він признає, що навіть найкращі заграничні кореспонденти, яким здавалося, що вони добре визнаються в советських відносинах, не можуть знайти вияснення на те все, що тепер діється в Советах. Бо вони були певні, що всі внутрішні вороги советського режіму винищені, себто, що винищена вся „буржуазія" і те все, що Совєти зачисляли до контрреволюції і „клясових ворогів". А тепер виходить із самих офіційних комунікатів та з самої советської преси, що цілий край є завалений шпигунами і саботажниками-троцькістами, які паралізують усе господарське життя Совєтів. Дені каже, що добре був би виглядав той заграничний кореспондент, який був би відважився оттак тому кілька місяців написати до якоїсь чужинецької газети те, про що тепер пише отверто советська преса. З того всього, пише Дені, можна заключати, що правляча кліка хоче підступним способом позбутись конкурентів до влади, або що дійсно ввесь край є підмінований і переповнений елементами, незадоволеними з советського режіму. Правда, каже Дені, буде десь по середині. Але одно певне: що всі ті масові арешти та розстріли захитали цілковито Советами. Буквально всі ті, що займали чи займають якесь становище, цілком перелякані. Ніхто з них не є певний життя.

ПОЛЬЩА ВІДНЕСЛАСЯ ДО ПАПИ.

ВАРШАВА. — Польський уряд береться за останній рятунок і звертається до папи, щоб він інтервенював в князя Сапіги, краківського архиєпископа, в справі перенесення до костела домовини Пілсудського, яку перенесено на приказ архиєпископа з костела до замкової вежі. Тим чином архиєпископ хотів звільнити себе від обовязку витати в костелі румунського короля Кароля, що має незабаром відвідати цю домовину. Архиєпископ подає, що домовину Пілсудського перенесено тому, що в вежі є більше місця для відвідувачів. Ні президент держави, ні міністри не годні вплинути на зміну цього зарядження.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗНОВ ДИТЯЧА ПРАЦЯ

І знов появилася в конґресі справа дитячої праці. Цим разом знов у формі внеску, щоб ухвалити поправку до американської конституції проти дитячої праці.

Властиво ця справа не сходила з політичного овиду Америки від кільканацятьох літ. Ріжні були законодатні заходи, щоб її заборонити, але вони не вдавалися. Як ухвалювали їх поодинокі стейти, то це шкодило цим стейтам, бо з них виносилися промисли, що вживали дітей до праці. Як стали ухвалювати закони в конґресі, найвищий суд признав їх незгідними з конституцією. Як поставлено внесок на поправку конституції, проти поправки виступила ще католицька церква з закидом, що така поправка відібралаб родичам і церкві дітей. Коли під впливом цього спротиву поправки не ухвалено, поодинокі стейти знов пробували ухвалювати такі закони, хоч знали згори, що такий стейтовий закон не вирішує справи.

Тимчасом потреба такої заборони дитячої праці стала всім ясною. Стало ясно передівсім робітникам, що заборона вживання дітей по фабриках потрібна перш усього робітникам. Почали в конґресі шукати нових способів досягнення цеї цілі. Остаточно сенатор Венденберґ виробив проект поправки контитуції, котрий либонь уникне цеї усеї критики, з якою стрінувся попередній проект. Сенатор пропонує, щоби поправкою конституції надати конґресові право обмежувати або забороняти вживання дорогою найму праці дітей понижче 16 літ життя.

Як бачимо, цей проект ріжниться від попереднього передівсім тим, що він не дає конґресові широкого права „реґулювати", а лише право „обмежати" й „забороняти". Дальша ріжниця в тому, що конґрес мав би право нормувати лише наймання дітей, а не вживання їх до праці, наприклад, на батьківській фармі. Ще дальша ріжниця в тому, що границя дитячого віку поставлена не на 18 році життя, а на 16. Крім цих сутніх ріжниць є ще одна формальна ріжниця, а саме, нову поправку мається предложити до ухвали не леґіслятурам, але конвенціям стейтів, себто віддати під народне референдум, як, наприклад, справу відклику прогибиції.

Судейський комітет сенату, що дістав цю справу до розгляду, вже приняв проект сенатора Венденберґа одноголосно. Видно, на думку сенаторів проект не має проти себе тих закидів, які мав попередній. З цього можна сподіватися, що сенат певно ухвалить цей проект. Дуже можливо, що за ухвалою сенату піде теж ухвала виборців. У цей спосіб нарешті булаб розвязана проблема, котра товчеться вже стільки часу в американській політиці і котра повинна би була бути розвязана вже давно.

ШЕВЧЕНКО В НЕЛАСЦІ

В західній Україні річниця смерти нашого найбільшого ґенія Тараса Шевченка перемінилася вже віддавна в національне свято, себто в день, у який всі ми по своїх містах чи селах виступаємо обєднано і влаштовуємо концерти спільними силами.

Дійшло вже до того, що в нас зродився правдивий Шевченків культ. І тому попадають у підозріння ті громадяни, що не прикладають зусиль, щоб річницю смерти громадно відсвяткувати, а навіть ті, що особисто не беруть участи в концерті. Це явище дуже похвальне. Очевидно, воно свідчить про те, що є зрозуміння величі, ґеніяльности та пророцтва Великого Кобзаря.

Нема сумніву, що на таких святах наш нарід переживає давні кріпацькі часи, що відчуває душну атмосферу, що коли співають „Заповіт":

„Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою злою кровю
Волю окропіте"

— то всі на довго німіють. І в такій хвилині дійсно будиться одно спільне й могутнє бажання: „зірвання кайдан".

Цю нашу статейку назвали ми „Шевченко в неласці". Чому це так, постараємося пояснити.

Знаємо, що культурна людина, без огляду на національність, респектує, клонить голову перед кожною величчю, перед ґенієм. Нема хіба такої інтелігентної людини, що не поважалаб наприклад Вашингтона, а тимбільше нема хіба культурної людини, що не гнулаб голови перед умом, що дав вічну творчість, що вічно живе й сяє, що та творчість вічно нова й ясна й повчальна, що віками блистить і гартує душі й стадить характери. А таким саме є наш Шевченко, як є ними теж німецькі поети Ґете та Шіллер, англійський драматург Шекспір, російський поет Пушкін, французький письменник Бальзак чи польський поет Міцкевич.

Взагалі в цілому світі ставляться до ґеніїв духа з повагою. Ось тому мусимо таврувати наших сусідів, що не дають нам змоги святкувати Шевченка, і то здебільша по тих закутинах Західньої України, де власне культ Шевченків є на досить високому щаблі.

Є в польськім законі вимогання, що на всякі імпрези, будьто вистави чи концерти і свята, а навіть забави молоді, треба дозволу влади — староства. Треба отже просити такого дозволу і ще його оплачувати стемплями — і то досить високо.

Що торкається Шевченківського свята, то ще цілу програму свята треба подати до цензури, заки буде даний дозвіл. Інколи буває, що на такий дозвіл ждеться доволі довго. Буває так, що староство взагалі не дає дозволу. Іншим разом, як дасть, то зчеркне програму до того ступня, що з неї остається тільки „кістяк", бо все „мясиво" пообтинають.

Таким робом карикатурують нам свята.

А цього року трапилася дуже велика й ніколи непередбачена прикрість, як для самого Шевченка так і для нас, — українців.

Ось тут саме є те, що Шевченко в неласці.

Є читальні „Просвіти", що влаштовують свята без відспівання „Заповіту". Чому? Бо для панів із староства Шевченків „Заповіт" є невідповідний, і вони його спокійно зчеркують у програмі.

Звичайно жандарми спеціяльно стежать за тим, чи свята так відбуваются, як це панове зі староства собі бажають. Інакше, колиб собі дозволили виконавці свята відспівати самі „Заповіт", то булаб кара арештом і гривною, а що найприкріше, дане товариство булоб розвязане.

Здається, що співання „Заповіту" робить на нарід велике враження. Тим співом він зливається з Пророком.

Поляки мабуть це запримітили і звідси походить приказ влади: „Не вольно спевацьǃ"

Та можна їх запевнити, що всякі утиски — надаремні. Бо власне заборонений овоч найбільше смакує і найбільше лакомий.

Не пишемо цього на те, щоб може в плаксивий спосіб жалітися, чи може на те, щоб просити „сусідів", щоб змінили свою тактику. Це булоб недоцільне. А й маловажне, бо чейже цих кілька слів, хоч і правдивих, не переконає наших „сусідів": зовсім не вплине на їх розум. Навпаки, може ще й дужче наскалить їм зуби.

Я тільки хочу поділитися думками з нашими братами та сестрами, що живуть на землі Вашинґтона, — щоб знали, які в нас гаразди і яка є свобода слова, коли на українській землі не дають окупанти змоги святкувати так, як треба, навіть — ґенія України.

Квітослав (Львів).

Віктор Андрієвський.

ЛЮДИ І ТВАРИНИ

„Звірята — то наші менші брати".
Св. Францеск із Ассижу.

Людина, що живе близько до звірят, не може непомітити особливо шляхотних рис звіринної вдачі: вірности, відданости, чесноти, самопожертви і т. п. якостей, що вражають кожну людину. Чи треба згадувати майже повсякденні явища, нпр., такі, що ось пес урятував із води, чи з вогню дитину, або спас людину від „білої" смерти (замерзнення та снігових завалів)? Не так давно ми читали, як у Варшаві кіт на смерть загриз напасника, що хотів убити його господиню. А вірність коня, що не раз свідомо віддає останні сили й життя, щоб винести з небезпеки свого господаря? На Личаківському цвинтарі у Львові, недалеко від входової брами, видко нагробник де поруч із людським погруддям є й постаті двох псів: вони погинули з горя на могилі свого пана!

Ця звіряча шляхотність знайшла собі відгук і в серцях благородних людей та зродила в них відповідні почуття — почуття подиву, пошани і вдячности для звірят. Ці почуття помітно вже з тих часів, коли люди обожали звірів, як ось, нпр., старі єгиптяни, що не тільки поклонялися звірятам, від яких їм була користь (бик-апіс), або охороняли їх (за знущання або вбивство кота їх закони карали смертною караю), але й надавали своїм богам вигляд звірів, очевидячки, шануючи в них ті прикмети, що їх підносили на ступінь прикмет богів. Араби й досі так шанують коня, що на його честь складають пісні їх найліпші поети. Відомо, в якій пошані є рен у ескімосів або слон у Сіямі та в Індії.

Ставлячи так високо прикмети звірят, люди здавендавна їх образи робили своїми державними емблемами (знаками). Здається, більшість державних або краєвих гербів має на свойому полі образ якогось звіря, такого, як: орел, лев, кінь, слон, олень*).

Український народ виявляв пошану до звірят. Цілий український т. зв. „звіринний епос"**) пересякнутий любовю до звірини, як до єства мудрого й переважно доброго. Порівняйте, н. пр., Франкового „Лиса Микиту", або його казки „Коли ще звірі говорили". Наш славний композитор М. Лисенко написав дві дитячі опери: „Коза-Дереза" та „Пан Коцький" — з життя звірят.

Особливож свою пошану й любов до звірят наш народ виявляє в піснях: там звірина виступає як добрий вісник, приятель і помічник людині. І навіть „чорний ворон", що кряче на біду, а чи випиває очі мертвому козакові, навіть і він не робить цього зо злоби, а тільки тому, що таке вже його призначення — бути віступом недолі й годуватися мертвеччиною. Але от „Сивая тая зозуленька" (щедрівка в розкладі К. Стеценка), усі сади облітала, щоб віднайти господаря та його родину, що такі красні як місяць, сонце та зірки в небі. „Ластівочка" (Щедрик-ведрик — у розкладі М. Леонтовича), прилітає до господаря сповістити йому добру новину, що в його кошарі: „овечки покотились, а ягнятка народились, що в нього товар ввесь хороший, а ще ліпша його чорнобрива жінка". В часах великого народнього горя, коли кошовий Кость Гордієнко, разом із гетьманом Мазепою, програв справу під Полтавою, наш народ у сумній пісні посилає до нього галку („Ой, полети галко", розклад М. Лисенка) на залижену ним по зруйнуванні москалями старої нову — Олешківську Січ:

„Ой полети, галко, ой полети, чорна.
Та на Січ риби їсти,
Ой, принеси, галко, ой принеси, чорна,
Та від кошового вісти".

І галка відповідає з сумом:

Ой, вжеж мені не літати
Та на Січ риби їсти,
Ой, вжеж мені не носити
Та від кошового вісти".

Пугач на могилі кличе: „Чи не дасть Бог козаченькам хоть на час потугу?" („Ой, сів пугач", розклад М. Лисенка).

Кінь для козака, це його „товариш вірненький" (пор., н. пр., „Ой, запив козак", у розкладі М. Лисенка), йому козак дає свої останні доручення, щоб він побіг до матері й до милої та сповістив їх про козакову смерть („Ой, на горі вогонь горить", розклад М. Леонтовича). А коли козака ховають, то кінь, разом із його милою та найвірнішими друзями йде за домовиною та „головоньку клонить" („Козака несуть", розклад М. Леонтовича).

Такими самими вірними друзями нашого народу є й його сірі воли. Вониж стояли над яслами, де по Різдві поклали Ісуса Христа, і „на Святе Дидятко своїм духом дихали". Їх як найближчих друзів любить і плекає чумак. Він їх „пасе та з криниці напуває" („Ой, у полі криниченька", розклад М. Лисенка). Коли козак умирає на канальських роботах у далекій Московщині, то каже на могилі собі посадити червону калину:

„Будуть пташки прилітати
калиноньку їсти,
Будуть мені приносити
з України вісти".

А щоб зобразити горе матери-України, гетьман Іван Мазепа вибрав зворушливий образ матери-чайки, яка „...обдорогу бється, к сирій землі припадає, чумаків благає: „верніть мої чаенятка, вониж ще маленькі!... („Ой, горе тій чайці", розклад М. Леонтовича).

Цей довгий ряд образів можнаб ще і ще продовжити.

Але зчасом народ наш зубожів матеріяльно, а в біді та злиднях став і серцем черствіти. До того очерствіння доходять здебільша ті, що від природи переходять до міста, де на фабриках, коло машин та варстатів тратять безпосередні звязки з природою. В боротьбі за шматок хліба такі люди почали дбати лише про те, щоб якнайбільше використати звірину для себе, поводиться з нею жорстоко. Та, здебільша, цілком непотрібна, жорстокість до звірят викликає серед ліпших людей культурного громадянства сильний відпір. Ось два-три роки тому облетіла часописи світу вістка про заповіт одного багатого „дивака" — анґлійця. Власне він заповів, щоб його поховали на собачому кладовищі, бо, мовляв, „бодай по смерти хоче спочивати у порядному товаристві". — Величезна більшість людей (бодай наших!), прочитавши ті слова заповіту, посміялася над диваком. Але сміятися тут нічого. Коли мати на увазі повсякденні вчинки тих людей, серед яких анґлійцеві доводилося жити, ту повсякчасну людську жадібність, заздрість, віроломство, підступ, злобу, якої у звірячому світі не досягнуто; коли мати на увазі людську жорстокість і до них порівняти безкорисну відданість і любов німини, що вміє вмирати на могилі свого приятеля, — то сміятися нічого!

Пошану до звірят і любов до них поручають людям усі віри сучасного культурного людства. В перший і найбільшій мірі буддизм, який наказує доброзичливе відношення до всього, що живе на землі. Євангеліє все з любовю згадує звірят. Христос освятив їх своїм Різдвом серед них і своєю смертю; останню свою подорож до Єрусалиму відбуваючи на ослятї — „сині підяремної". Сам про себе говорить як „Пастиря доброго, що знає свої вівці, і вівці Його знають". Ознакою Духа Святого й Божої Премудрости є голуб: в тій постаті Св. Дух зійшов на Христа, коли хрестився в Йордані.

Відомий переказ оповідає, що Магомет утяв полу свого плаща, щоб не збудити кота, який спав на ньому. Сучасним магометанам закон забороняє убивати котів і псів.

Японцям віра забороняє жорстоко поводитись не тільки зі звірятами, але і з ростинами, які вона наказує шанувати, — зрізувати їх, чи зривати дозволяє тільки в потребі. Коли в Японії цвіте вишня — то це в державі дні всенароднього свята.

Серед людей цілого світу останніми часами все більше поширюється веґетеріянство, себто відмовлятися споживати мясо звірят, яким веґетеріянці, прихильники цієї думки, признають на життя право, рівне з людиною.

Нарешті держава і громадянство бере під свою опіку беззахисні звірята, признаючи, що люди, жорстокі до звірят, не можуть бути добрі й людяні. І життя на кожному кроці підтверджує цю думку. Згадати хоч би про відомого діссельдорфського злочинця Кіртена, що у Діссельдорфі (Німеччина) кілька літ тому вбив коло десять жінок і був засуджений на кару смерти. На суді він признався, що першими жертвами його жорстокости були домашні звірята — переважно коти, яких він любив мучити ще дитиною. Отже люди, свідомі того зла для них самих, вступили з ним і в орґанізовану боротьбу. Тепер нема у світі культурної держави, котра би відповідними законами не боронила звірят перед людською жорстокістю. І в кожній державі (крім Совєтів, де є заборонені всякі орґанізації поза Москвою) існують відділи всесвітнього „Союзу оборони звірят" із осереднею в Парижі. Ті товариства охорони багато вже зробили, багато роблять, а ще більше мають до роботи. — („Життя і Знання").

*) У нас — лев (у Галичині), ведмідь (Закарпатська Україна), голова бика (Буковина), навіть у Володимировому тризубі дехто добачує ластівку, що летить.

**) Епос — слово грецьке, означає оповідні твори, де вославлюють чиїсь лицарські вчинки; коли в такому творі виступають звірята, то це буде — звіринний епос.

ВІД СПАРТАНСЬКОЇ ПАЛИЦІ ДО НОВОЧАСНОГО ШИФРУ

Криптоґрами та шифри, що ними послугуються дипльоматичні канцелярії і сучасні армії, щоб задержати в тайні перед непокликаними зміст своїх розпорядків і приказів — відомі були вже в старину. Рівночасно із поширенням штуки читання та писання виринула конечність держати в тайні документи, призначені для точно означених довірених осіб. Передівсім у війську та дипльоматії послуговалися криптоґрафічним письмом.

Спартанська палиця.

Найпростіший спосіб зладження криптоґраму — себто письма, якого зміст укритий для ока звичайного читача — знали спартанці. З вибухом війни найвища рада давала полководцеві, що йшов на війну, палицю приписаної довжини та грубости. (Відси взяла свій початок гетьманська чи маршалківська булава). Друга така сама палиця була в запечатаній скрині в домі найвищої ради. Коли треба було вислати тайний приказ, палицю обвивали вузьким паском шкіри, на якій згори вниз виписували приказ. Післанець, що йшов до табору полководця, діставав довший пасок шкіри, записаний буквами, що для нього були зовсім незрозумілі. Колиж полководець одержав записаний окраєць шкіри, навивав його спірально на палицю, яку йому дали, заки вибрався на війну. Тепер береги шкіри точно до себе прилягали і він міг легко відчитати приказ найвищої ради.

Тайне письмо Юлія Шезара.

Юлій Цезар мав своє власне тайне письмо (код), у якому кожна буква слова була заступлена четвертою, що наступала по ній. „А" заступав буквою „д", „б" буквою „е", „ц" буктою „ф" і т. д. Рим — „ROMA" писалося Цезаровим письмом „USPD".

Цісар Август перейняв Цезарів спосіб, одначе заступив його іншою чергою букв. Цей спосіб прийняли на всьому Сході, а також в европейських країнах. На амулетах, що походять із часів перед Христом і з ранніх середньовічних часів, подибуємо часто без усякого ладу та складу букви й таємничі слова, яких значіння вже нині не можемо відгадати. У приписах Марцелля подибуємо наприклад формулку проти недуги очей: „Ін нон деркомарос аксасітон". Це без сумніву криптоґрам, у якому подана назва успішного ліку, або способу лікування. Назва так зручно скрита, що тяжко її дошукатися.

Цифри й точки.

Крім повищих способів послугувалися часто чужою азбукою або спеціяльними знаками, що заступали букви азбуки. Наприклад римляни вживали грецької, греки римської азбуки. В однім криптоґрамі з девятого століття після Христа змішано букви грецької, коптійської й арабської азбуки. Один дослідник історії та криптоґрамів ствердив, що в старину послугувалися 47 ріжними азбуками у військових і дипльоматичних шифрах.

У старину знали теж такий спосіб, що самозвуки заступали крапками або рисками: букву „а" означали трьома крапками (. . .), „е"=:, „і"=:—, „о"=::, „у"=:—:. Перший згадує про це Езей із Стимфалю у свому трактаті про воєнну штуку. Середньовічні часи, ворожі всяким таємним практикам, осуджували вживання криптоґрамів. Іще в 1623 році теольоґічний виділ паризького університету виступив проти книжки о. Івана Бельо „Про таємне письмо та знаки", що вийшла друком у 1621 році.

У новітніх часах пересилають тайні прикази й документи ще більше скомплікованими способами. Щоби ті способи пізнати, треба студіювати спеціяльну науку й добре знати математику. Сучасні шифри в нічому не схожі із способами, що їх знали у старинних і середньовічних часах, які в порівнянні з нинішніми були наче дитячою забавкою.

Щастя в любові.

— Диви! Ось там іде Грабулька. Має вже більше як сорок літ, а ще має так багато щастя в любові!

— Як то?

— Бо досі він нежонатий!

— Пане, ваш пес учора вкусив мою тещу.

— Ах, пане, я дуже перепрошую, я готов...

— Не про те мені йде, лише я цікавий, відки стільки відваги взялося в такого маленького песика!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

БОМБАРДУВАННЯ И КУРИ.

Телеграфує новинкарська агенція „Асошіейтид Прес" з Мадриду, що капітан Кенедай, спенсіонований офіцир американської армії, що тепер служить добровольцем як аташе американської амбасади в Мадриді, переконався про вплив бомбардування на кури на своїй курячій фармі.

Каже, відколи під Мадридом грають гармати, його кури несуть на 25 процентів менше яєць, ніж несли до того часу.

А старі римляни казали, що серед брязкоту зброї мовчать музи, себто не працюють артисти. Треба справити: не лише артисти, але й кури.

ЯК ЇХ ЛОВЛЯТЬ?

До Ню Йорку прибув оноді з південної Америки пароплав „Санта Інес" з ладунком диких звірят, призначених для звіринців. Між оказами звіринного світу на цьому кораблі звертали на себе увагу великим числом малпи. Запитаний, як це він так потрапив наловити так багато малп, Маркер Палуліян, що командував цею виправою по звірята, оповів про своє цікаве відкриття, що йому дозволило наловити так багато малп.

Відкрив він саме, що ростина, звана тубильцями винною пальмою, виділює з себе рідину, котра скоро ферментує й перетворюється на сильно алькогольний напиток. Зробивши це відкриття, Палуліян, побачивши громаду малп, натинав топором гилля цеї деревини. Лазячи по деревах, малпи звичайно відкривали цю рідину й припадали до неї пити. За короткий час вони вже поводилися з собою так, як пияні люди при „барі". Штовхаючи себе як пияниці, малпи повилазили на дерева, позасідали в найкращі місця й стали спати. За короткий час вони падали з дерева, як дозрілі грушки. Ще сплячих Палуліян вкладав до мішків і виносив на корабель.

Звісно, звідки Палуліян узяв свою хитрість супроти малп: Адже нізвідки інде, як з людського світу. Чиж люди одні супроти одних уже здавна не практикують цього засиплювання при помочі всяких дурманів, щоби потім задурманених запхати в мішки й відвезти на продаж?

ЗДЕМОРАЛІЗОВАНІ ЛАСТІВКИ.

Англійські ґазети пишуть про цікаву обсервацію про ластівки, зроблену англійськими природниками. Як звісно, ластівки кожного року відлітають під зиму в теплі краї, звідки вертаються назад на весну. Звісно, ластівки, сидячи у вирію в Африці, не мали телеграфічних вісток про те, яка погода панує в Англії, але вони якось кожного року верталися аж тоді, як в Англії було добре тепло. Казали природники, що ластівка інстинктом відчуває, коли в Англії вже тепло.

Одначе за останніх кілька років ластівки верталися в Англію, коли там ще було холодно. Приходилося людям дбати за ластівки, давати їм тепле приміщення, кормити, тощо. Що сталося з ластівками? — питалися люди. Стратили інстинкт, цей природжений талант?

Ґазети розписалися про „здеморалізовані ластівки". Мовляв, усе лихо пішло з того, що люди занялися ластівками одного року. Якби так ластівкам прийшлося самим промишляти за свій помилковий поспіх з поворотом, то, мовляв, вони на другий рік уже такої помилки не робилиб. Отже ластівки здеморалізувалися, як пещена дитина: одно стали робити за них те, що вони досі самі робили.

РОЗТРАТНІСТЬ ПРИРОДИ.

Шотляндець Ден МекКовен у своїй книжці про природу під наголовком „Звірята в канадійських Скалистих горах" говорить між іншим про питання розтратности природи. Звісно, під тим він має на думці звичайну балачку, що, мовляв, деякі хижаки вбивають більше звірят, ніж хижакам треба на прожиток.

МекКовен підглядав довго одного такого хижака, американського куґуара і переконався, що цей звір убиває на кожний обід свіжу серну. Одначе хоча куґуар виглядає марнотравником, природа марнотравником не є, бо все, чого куґуар не їсть, зідять інші звірята, що, знаючи звичаї куґуара, йдуть слідом за куґуаром і поїдають усе, чого куґуар на обід не спожие.

Те саме МекКовен завважав і з видрою. Видра це найкращий пливак у світі. Вона „на лету" піймає всяку рибу. І вона, здається, теребить багато риби зовсім безпотрібно. Одначе ніхто ніколи не бачив останків риб, полишених видрою. Чому? Тому, що інші звірята, до полювання менше талановиті, йдуть собі слідом за видрою й поїдають всі окрушки, ро падають з трапези видри.

Читаючи про ці спостереження з звіринного світу відомого природника, хочеться спитати: Невже людина це одиноке сотворіння, що не знає міри й буде добувати добичі, хоча ні їй самій ні її товаришам цього не треба?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗОЛОТИЙ ЮВИЛЕЙ ЕСПЕРАНТА.

Від 1 до 3 липня б. р. відбудеться конгрес американських есперантистів. Потім певна частина делеґатів вибереться в подорож до Польщі, бо там відбудеться в днях від 7 до 14 серпня Міжнародній Конгрес Есперантистів, який буде ювилейним. Саме минає 50 років, як Людвик Заменгоф видав друком перший підручник міжнародньої мови, відомої під назвою „Есперанто".

Так склалося, як бачимо, що цей ювилей буде відсвяткований у Варшаві. І ось цю обставину використовує польська преса на те, щоб твердити, що Людвик Заменгоф був — поляк. І це є причиною, що пишу ту заввагу. Отже тверджу згідно з правдою, що д-р Заменгоф, творець „есперанта", не був поляк, а т. зв. „литвак", себто литовський жид, а тіло його спочиває на жидівським кладовищі у Варшаві. Він родився в Білостоці, себто в Литві, а ціле життя вважав Литву своєю батьківщиною. Едмунд Приват, швайцарець, автор біографії про Заменгофа, навіть подає, як то раз на зіжнароднім конгресі есперантистів у Лондоні д-р Заменгоф згадував Литву і як говорив про своє привязання до неї.

Згадую про те тому, бо не розумію, чому тепер, коли в Польщі так переслідують жидів, беруться поляки брати за „свого" і того „литвака". Мабуть ідуть своїм утертим давнім шляхом: роблять поляками і жидів, як тільки ті жиди мають якусь славу в світі.

К. В.

З ЛИТОВСЬКОГО ЖИТТЯ.

ЛИТОВСЬКИЙ ЕПИСКОП СЕРЕД СВОЇХ В АМЕРИЦІ.

Дня 17. червня б. р. прибув з Литви до Злучених Держав литовський римо-кат. єпископ, **о. д-р Мечислав Рейніс**, професор університету і бувший міністер справ заграничних Литви. Єпископ Рейніс замається теж літературною працею і тішиться в Литві загальною симпатією, особливо з боку литовської молоді, яка цінить дуже високо патріотичну роботу єпископа.

Єпископ Рейніс знає теж добре Европу. Він студіював у Лювенськім університеті, а потім у Штрасбурґу. Родився 1884 року, а 1926 р. висвячено його на епископа.

Казис Відікавсказ.

Любовна розмова.

— Олюсю, цей поцілунок означає все, що я тобі мав сказати! Розумієш?

— Ні, коханий, скажи ще раз!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Враження з Націоналістичного Дня.

Весна — це прогульковий час. Сама природа тягне чоловіка між поля, квіти і дерева. Але цього було замало, щоб затягнути мене на „Націоналістичний День", що відбувся в парку „Белведер" 13. червня. Потягнув мене поклик Окружної Управи О.Д.В.У., який вказував, що це не буде наш звичайний „пікнік", а буде народнє свято. І так було.

Атракцією „Дня" був виступ Хору Українських Націоналістів під батутою відомого нам диригента п. Юрія Кириченка. Хор співав гарно й мило. Але було замало співаків на виступ під голим небом. Свято відкрив ред. Володимир Душник довшим вступним патріотичним словом, а потім він проводив цілою програмою. В імені централі повитав зібраних п. Гельнер. Довшу, дуже річеву промову про завдання українського жіноцтва виголосила пані Марія Демидчук. Потім говорив п. Дмитро Галичин про потребу прочистити наше життя від тих чинників, що вносять у нього деморалізацію, що не визнають у громадському житті моральних засад. Адв. Михайло Пізнак говорив англійською мовою про враження, яких зазнає тут роджена молодь, коли читає в американській пресі дописи американських кореспондентів з українських земель, з яких видно, що український нарід не піддається, а далі завзято бореться за свої права.

Від себе додам, що порадно говорити на таких святах коротко і просто. Бо, наприклад, реферат пані Демидчук був гарно оброблений, але трохи заобширний і надавався краще для відчиту на якихсь організаційних нарадах. Щодо п. Галичина, то добре бесідник зробив, що натаврував публично кертичну роботу киринників. Вже час з цією кирнею кінчити, так, як кінчить управа міста Ню Йорку з бурлесковими театрами і деморалізацією, що виходила з тих театрів. Наш адв. Пізнак завжди говорить горяче й завжди нам старим мило слухати теплих слів про наш нарід з уст тут родженого покоління.

Додам, що бесідники говорили до мегафону і їх добре було чути по цілім парку. Ще заспівав хор, а потім п. Душник закінчив офіційну програму свята. Опісля пішла забава і товариська гутірка. А молодь танцювала при звуках музики п. Сербенського.

Вертаючись омнібусом додому, я те все обмірковував. І з Америки залетів до рідних сіл наших, між наші поля, по яких я колись бігав з хлопцями, в такий самий час, як тепер. Та давно то вже було...

Михайло Беля.

Надумалася.

Німецькі часописи повідомляють, що така трагікомічна пригода сталася в Турингії. Ганс К. і Ерна Д. були вже кілька літ заручені. Аж раз Ганс каже Ерні, що не ожениться з нею.—Чому?—питається дівчина.

— Я надумався.

— Добре,—доконує дівчина, та як люди дізнаються, що ти зі мною зірвав, я вже не могтиму знайти нареченого, а ти легко заручишся з іншою. Тому я раджу, щоб ми дали на оповіди, а коли священик при шлюбі тебе спитається, чи хочеш оженитися зі мною, відповіш: „Так!" а я відповім на те саме питання: „Ні!"

Ганс згодився. Прийшов день шлюбу. На питання священика Ганс відповів як були умовилися: „Так!"

Зчерги священик завдав те саме питання Ерні, а вона відповіла голосно:

— Так!

— Що?!—скрикнув здивований Ганс—таж ти мала відповісти: „Ні!"

— Так, це правда, та, бачиш, я надумалася!

Універсальний лік.

— Якже там, пані Шпильковська, добрий був лік?

— Чудесний, пане лікарю. Спершу стримав дитині бігунку, потім поміг мені, а останками вичистила я ще своє срібло.

ПОХІД ПУСТИНЕЮ У СВІТОВІЙ ВІЙНІ

Загально не є відомо, що і підчас війни відбувся похід пустинею, і то похід, якого досі не записала історія війни. Відбувся цей похід у другій половині січня 1915 року. Машируваля тринацята турецька армія, і то двома кольонами: в одній було 13,000, у другій 8,000 вояків. Похід почався із Бірсеби Синайською пустинею до Ізмаїла над Суезьким каналом. Військо перейшло понад двіста миль дороги пустинею за десять ночей. Армію провожали 20,000 верблюдів, що несли воду для вояків. Підчас того виснажливого походу не було ні одної жертви ні в людях ні у звірятах.

Знавець.

— Я відразу пізнаю недугу з очей. Наприклад, ваше праве око вказує, що ви мусите хорувати на нирки.

— На нирки не хорую, та це може тому, що маю праве око скляне.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ЙОНҐСТАВН, О.

З конвенційної дієти на Музей.

Гром. Іван Кравець, конвенційний делегат з 140 відділу У. Н. Союзу, зложив зі своєї конвенційної дієти $10 на Музей Визвольної Боротьби в Празі.

СЕНТРАЛІЯ, ПА.

На визвольну боротьбу.

Дня 20 червня ц. р. відбулося весілля Івана Мащалка й Марії Долун. Приявні гості, що були запрошені на те весілля, не забули за Рідний Край та зложили $7.10 на визвольну боротьбу. З гостей Ю. Ґвізда жертвував $1, а решту зібрано дрібними датками. Збіркою занялися М. Додун і І. Чорний. Гроші переслано через Обєднання.

Іван Чорний.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

Дня 29 травня ц. р. громадяни Василь і Євдокія Кардаш справляли в своїм домі весілля своєму синові Григорієві, який подружився з панною Анною Німець. На весільну забаву зібралася близька родина. Підчас забави присутні гості не забули про потреби Рідної Школи й зложили на її ціль $6.25. Жертвували: В. і Є. Кардаш $2, В. Німець $1, С. Могила 60 ц., а решту дрібними датками. Жертву вислано через Обєднання на призначену ціль.

Гість.

ПІТСФІЛД, МАСС.

На Рідну Школу.

Дня 5 червня ц. р. відбулася в хаті Марка Никорчука забава жінок. На цій забаві знайшлися добрі люди, які подбали про те, щоб зложити жертву на Рідну Школу. Єлово забрали П. Шульган і Розалія Басіста та зібрали $4, які вислано через Обєднання на Рідну Школу.

О. Я.

Чоловік і жінка вийшли на прохід до парку. Жінка показує в кутку лавочку, скриту серед кущів:

— Бачиш на цій лавочці тому тридцять пять літ ти мені присягав, що будеш мене любити до смерти.

Чоловік: А справді! Хто тоді міг би був подумати, що ми поберемося!

Марійка хоче розвестися з чоловіком. Питають її, яка цьому причина.

— Бо він усе гладить свою праву руку!

— Щож?! То це мало би бути поважною причиною до розводу?

— А так! бо його права рука це тайпрайтерка!

Два пяні йдуть вулицею і викрикають голосно. Підходить до них поліцай і каже:

— Чи не могли би ви поводитися трохи тихіше, як вертаєтеся так пізно домому?

— Щира правда, пане — відповідає один із пяниць, — та ми ще не вертаємося до дому.

Між жінками.

— Чи заробляє ваш чоловік багато грошей?

— Так, але цього замало.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

PHILLY YOUTH PRESENT DRAMA AND COMEDY

Two more interesting events are on the schedule of the Ukrainian Cultural Centre of Philadelphia, Pa. this summer before the group enters upon a two month strictly sport program. Both events are the fruit of the dramatic department of the Centre.

Within a year this department's membership has grown to a tremendous size. Everyone is interested and eager to prove his or her acting ability anytime and everytime.

It is interesting to note also that, out of the number of plays given by the Centre, hardly one person was called upon to do two characterizations, although all expressed their desires of being included in all future dramatic activities.

On Saturday evening, June 26, the first of the final two events will be held in the auditorium of the International Institute, 645 North 15th Street, Philadelphia, Pa.

Included in the program will be two one-act plays. The first will be a mystery by the dramatic department of the International Institute and the second will be a one-act comedy entitled "Who Says Can't."

The cast of characters will be made up of the following people: Miss Paulie Abramink, Miss Mary Loburak, and Miss Anna Bilyi, Messrs. John Kucharsey, Michael Kovalchuk, and Joseph Senick. Miss Mary Sarabun will direct the play.

Refreshments and dancing will top this evening of fun and entertainment offered to the public of Philadelphia which always flocks to all Ukrainian Cultural Centre events.

MARY SARABUN.

ATHLETIC CLUB ORGANIZED IN NEW YORK

Organized about a month ago, the Ukrainian-American Eagles of New York City have already had four sport meetings and will soon have its first general meeting. The club goes in for practically all sports, wrestling, boxing and swimming being the main attractions. A baseball, football and basketball team will be formed in the near future as the club intends to be active in these sports. Tournaments will be held in New York, New Jersey, Pennsylvania and Connecticut, as the club's members are scattered throughout these States. Also in the near future the club will issue a monthly bulletin and will in all probality sponsor a combination social-athletic affair.

The Captain of the Ukrainian-American Eagles is William Panczyszyn, known in sporting circles as Bill Panzen. Bill is a Ukrainian wrestler, football star and weightlifting professional. It was through him that the Eagles succeeded in organizing. Through his connections the Eagles have the use of the gymnasium at 54th Street and First Avenue in New York City. Also at the club's disposal is a private gymnasium, bathing beach and football field in Pelham Bay. The club also has free use of apparatus. Meetings are held every Friday.

Persons desiring further information concerning the Eagles are requested to communicate with Theodore Lutwiniak, 169 Seventh Street, Jersey City, N. J. Fifty cents to cover the cost of membership card and other details entitles the new member to life membership, as there are no other dues. The club is also open to girls.

Ukrainian-American Eagles.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ.

(48)

Два індіяни почали викрикувати жертвенну молитву: „Зі смерти повстає життя. З занепаду повстає ріст. Щоб жити, „великий нищильник" убиває інших. Нехай довго живе великий нищильник, божок смерти!" Після того два з них схопили Юлю за руку, щоб трунути її в обійми цього жахливого куща. Неначе мороз пройшов спину Юлі Дейл.

Джордж потішав її так, як міг: „Не бійся, Юле. Цілком певно не станеться тобі нічого злого. Ось я стискаю з цілої сили заячу лапку. Вона ще ніколи не опустила мене, хоч нераз я бував у великій небезпеці. В той час маленька Нкіма прийшла подивитися, чи все гаразд. Її післав Тарзан. Побачивши це, вона дуже швидко подалася назад. Вона відчула, що щось сталося дуже зле.

У великому поспіху Нкіма пігнала, щоб відшукати Тарзана. Вона, щоправда, точно не знала, що грозить приятелям Тарзана, але факт, що вони опинились окружені чужими людьми з грізними вигладами, вистарчив навіть для малпи, щоб догадатися, що ситуація грізна. Тому, задерши хвіст і зібравши всю енергію, вона поспішала, щоб це донести Тарзанові.

Але хочби навіть Тарзан вже був коло них, то що міг він помогти в тій грізній ситуації? Індіян були сотки. Крім того Юля Дейл, яку два індіяни брутально трутили в обійми жахливого куща, вже була поза межами всякої помочі. Кущ уже почав розвивати свої смертоносні тенети, немов вуж-давун, що кидається на свою жертву.